

“Wij wensen werk, wenst werk ons?” Onder die titel voeren de collega’s van Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad actie aan de premetrohalte Elisabeth. Ongeveer gelijktijdig brengen de collega’s van vzw JONG een standpunt uit rond jeugdwerkloosheid en het ter ziele gaande initiatief ‘Jobkot’. En trokken de partners van de Ieders Stem Telt! 2012 actie naar het stadhuis van Gent. Ze gaven de bestuursploeg van burgemeester Termont een eerste ‘rapport’. OK, alle 15 prioriteiten die het partnerschap naar voor schoof tijdens de gemeenteraadsverkiezingen, werden opgenomen in het bestuursakkoord. Maar ... zullen ze ook worden verwezenlijkt en hoe?

De partners waren nog wat afwachtend. Het college van burgemeester en schepenen heeft het afgelopen jaar, vooral een dik strategisch beleidsplan en dito financiële meerjarenplanning moeten schrijven. Op de dag dat de partners scores en beoordelingen voor het ‘rapport’ moesten indienen, hadden ze dit dikke boek nog niet gelezen. De vraag is natuurlijk ook wie dit effectief zal doen, en of, diegene die het wel doet, er veel wijzer van zal worden. Worden de ontelbare plannen uit het bestuursakkoord ook waargemaakt en op welke manier? Zijn aan de 15 prioriteiten van Ieders Stem Telt acties verbonden en aan deze acties middelen toegekend?

Uit een eerste snelle lezing valt dit niet direct op te maken. De budgetten worden op een hoger niveau geaggregeerd en het is vaak onduidelijk hoeveel middelen precies voor welke actie werden gereserveerd. De Stad Gent werkt hard aan haar communicatie en dan vooral om het verschil erg duidelijk te maken met grote broer Antwerpen. Denken we maar aan het sociaal bloedbad in Antwerpen en de wijze waarop het middenveld in Gent volledig gevrijwaard blijft. Of niet? Ook hier is het zeer moeilijk om feiten en retoriek op elkaar te doen passen. Terwijl wij dit editoriaal schrijven is immers voor de meeste middenveldorganisaties nog geen enkele convenant rond, laat staan dat er duidelijke budgetten zijn. Het is crisis en dat zal natuurlijk ook het middenveld geweten hebben, los van alle sussende communicatie. Elke euro moet drie keer zoveel opbrengen als tijdens vorige legislatuur. Dat betekent in de realiteit van elke dag een steeds sterkere werkdruk op het broodnodige veldwerk. De druk op resultaten, de druk op zichtbaar gemaakte prestaties, de druk op de lonen van mensen die zich dag na dag uit de naad werken in een erg complexe job.

Zal in 2014 de vraag naar ondersteuning van dit veldwerk nog weerklinken in de oren van een Vlaamse regering met sterk uitgebreide bevoegdheden? We hopen het samen met jullie! Wij blijven alvast met FRANK paraat om taal en beeld te geven vanop het veld in Gent! We wensen u allen een gezond en solidair 2014 toe!

Samenlevingsopbouw en stad opportunities

STADSLANDBOUW IN VIGO - SPANJE

Stadslandbouw is een trend, stadslandbouw is hip, stadslandbouw verkoopt. Gent heeft heel wat moes- of volkstuinten. En wie er geen kan bemachtigen begint met een pot peterselie op de vensterbank, legt een geveltuin aan of zoekt een onbenutte plek waar groenten kunnen gekweekt worden. Er wordt massaal getuinierd in het Gentse, in potten, bakken, containers... op alle mogelijke manieren. Stadslandbouwinitiatieven schieten als paddestoelen uit de grond. Vaak zijn duurzaamheid, bio, korte-voedselketen trefwoorden die stadslandbouw vergezellen. Dure woorden bezorgen stadslandbouw vaak een select publiek. Een publiek dat bewust winkelt.

Levensopbouw stadslandbouw: Levensopbouw of inspirerend werk

Op De Site doen we ook aan stadslandbouw. We hebben er volkstuin-tjes, we hebben er twee stadsakkers, goed voor 3000 m² vruchtbare grond. We hebben een dertigtal kippen lopen, twee serres en verschillende bijenkasten. Maar De Site als vorm van stadslandbouw bestond al lang voor het hip en trendy werd.

Om de context te begrijpen gaan we even terug in de tijd. Binnen het stadsvernieuwingsproject 'Bruggen naar Rabot' sloot Samenlevingsopbouw Gent in 2004 een convenant af met de stad Gent. Daarbij maakte Samenlevingsopbouw zich sterk om ruime participatie te organiseren

binnen het stadsvernieuwingsproject. Een extra focus werd gelegd op kwetsbare groepen. Jarenlang waren de vergadertijgers prominent aanwezig op bewoners- en klankbordgroepen. Deze mensen waren vooral wit gekleurd, 60+ en kwamen eerder klagen dan op zoek te gaan naar constructieve oplossingen. We hadden het gevoel stil te staan. Het was tijd het geweer van schouder te veranderen.

De Alcatel-Bel fabriek werd eind 2006 gesloopt en zo verscheen een groot braakliggend terrein. Een opportuniteit kwam bloot te liggen. Samen met vzw Rocsa hebben we

geageerd. Het geloof in een andere aanpak was meer dan ooit aanwezig. Samen met buurtbewoners werden volkstuin-tjes, een kippenboerderij, een speelterrein voor kinderen... aangelegd. Het project De Site was geboren.

Met het project wilden we een antwoord bieden op noden en behoeften die van onderuit al lang en in vele studies benoemd werden. Ze hadden betrekking op het gebrek aan publieke ruimte, een gebrek aan een plek waar ieder ongedwongen zijn ding kon doen, een plek waar kinderen kind konden zijn. Veldwerkers wilden via De Site vooral

op een andere manier met mensen werken. Er werd een ander publiek aangeboden om het te hebben over de toekomst van de wijk. Een publiek dat niet gewoon was om dit te doen rond een tafel. De werkers konden experimenteren met nieuwe vormen van participatie.

Vandaag zien we de verandering. We geloven dat onze aanpak in het Rabot werkt. We zien dat onze groep 'betrokkenen' en onze vrijwilligers anders is dan de voorbije jaren. We zien dat het engagement van hen groot is. We zien dat ons project ook anderen inspireert.

▶▶▶

►►► Wekelijks krijgen we vragen van studenten, docenten, onderzoekers, gemeentebesturen, gelijkgezinden om een toelichting te geven of een bezoek te brengen.

Suburbfood

Vanuit de UGent werden we gevraagd om mee te werken aan het project Suburbfood. Het Suburbfood is een consortium van onderzoekers, KMO's en vzw's die actief zijn in de voedsel- en landbouwsector. Het project loopt in zeven Europese landen (Nederland, België, Verenigd Koninkrijk, Spanje, Italië, Litouwen en Zwitserland) en wordt gesteund door het RUAF Foundation*. Tot onze verbazing werden we uitgenodigd op een eerste internationaal seminarie in Vigo. De bedoeling van dit seminarie was om alle bovenstaande partners in dialoogsessies met elkaar in contact te brengen. Goede voorbeelden, ervaringen en praktijken uit het 'Noorden' en het 'Zuiden' werden voorgesteld. Zowel onderzoekers als deskundigen konden in dialoog gaan. Grote thema's waren kortketen voedselketen, hergebruiken van voedingsstoffen en multifunctioneel landgebruik. We hoorden over verschillende projecten die we bijzonder interessant vonden, hieronder twee voorbeelden.

Rosario – Argentinië

In 2001 raakten in Argentinië veel mensen hun werk kwijt door de economische crisis. Stadslandbouw stak hierdoor de kop op. Vooral in Rosario (derde grootste stad van Argentinië met ongeveer 12 miljoen inwoners) probeerden mensen hun verlies aan inkomen te compenseren met het kweken van eigen groenten. Er kwam een gemeentelijk stadslandbouwbeleid. Stadslandbouw werd erg populair en op het hoogtepunt voorzagen 1000 families (deels of geheel) erdoor mee in hun bestaan (als inkomen of voor eigen voedselbehoefte). Belangrijk onderdeel van Rosario's landbouwbeleid is het veilig stellen van multifunctionele ruimtes voor landbouwgebruik. Vooral ongebruikte stroken langs spoorwegen en waterlopen. 67 ha werd op die manier voorbehouden (22 ha voor landbouwproductie en 45 ha als nieuwe groene ruimte voor recreatieve, sociale en educatieve doelen). Het stedelijk beleid maakt werk van lokale markten

voor een sociale economie. Dit gebeurt via buurtmarkten, groentepakketten, directe verkoop op en nabij stadstuinen en verkoop aan lokale supermarkten (vaak verkocht met een 'Rosario-label'). Participatie wordt daarbij hoog in het vaandel gedragen. Terreinen worden steeds mee door gebruikers vormgegeven. Bewoners tekenen samen met ontwerpers plannen voor stadslandbouwparken, productieve pleinen, productieve straten en demonstratiestuinen.

Enkele markante cijfers uit Rosario:

- 22 ha stadslandbouw in productie,
- 45 ha als nieuwe groene ruimte,
- 4 stadslandbouwparken,
- 85 gemeenschapstuinen,
- 280 commercieel producerende stadstuinders,
- 400 stadstuinders voor eigen gebruik,
- 100 jongeren in opleiding,
- 95.000 kg groenten per jaar,
- 5.000 kg kruiden en medicinale planten per jaar,
- Samenwerking met 40 scholen.

Serra do Galiñeiro – CMVMC Vincios, Spanje

678 ha heuvelachtig land - in de directe omgeving van VIGO - wordt door verschillende dorpen beheerd als landbouwgebied. Dit 'dorpen-netwerk' wil het landschap beschermen en landbouw herstellen in haar oorspronkelijke waarde: waar koeien vrij in het landschap kunnen grazen, waar het bos eetbare paddenstoelen herbergt, waar weides beheerd worden door lokale boeren, waar zuiver drinkwater wordt voorzien en waar het oorspronkelijke landschap wordt hersteld. Dit project realiseert niet alleen een grote voedselproductie, maar heeft ook een belangrijke educatieve functie en vergroot de betrokkenheid en de zorg van lokale gemeenschappen voor hun directe omgeving. Sport en recreatie gaan hand in hand met (kleinschalige) landbouw. De liefde van deze bewoners voor hun woonomgeving is hartverwarmend groot.

Stadslandbouw +

Deze projecten deden ons beseffen hoe klein De Site is, hoe beperkt onze impact is, maar bezorgden ons terzelfdertijd ook veel courage om met De Site verder te gaan. Onze 'economische output' is belang-

rijk, maar de 'sociale output is nog veel marker. De combinatie van 'landbouwen' waar geëxperimenteerd wordt met het korte-keten principe, de biologische aanpak, de participatiegraad, de alternatieve munt Torekes, de combinatie met de sociale kruidenier en eetcafé Toreken, en de solidariserende functie, zorgen ervoor dat ons 'stadslandbouwproject' veel meer is dan enkel het 'boeren'. We zien de mogelijkheden van stadslandbouw plots veel

groter. We zien kansen om gezinnen hun voedselbehoefte meer zelf in handen te geven, om extra inkomen uit stadslandbouw te generen, lokale afzet te promoten, ... Kortom we zetten in op een buurtbeheerverhaal dat de wijk 'rijker' maakt, en waarbij stadslandbouw een instrument is, veeleer dan een hype.

Relevante websites:

- www.rabotsite.be
- www.supurbfood.eu

* The RUAF Foundation is een internationaal netwerk van zeven regionale onderzoekscentra dat onderzoek doet naar peri-urbane landbouw en voedselveiligheid